שנים

שנים אוחזין בטלית. דוקא אוחזין דשניהם מוחזקים בה ואין זה כח בה יותר מזה, שאילו היתה ביד אחד לבדו הוי מיחזי כמוליא מחבירו ואילו להכי רלית בעדים שהיו אלו ואילו נתנו זה ליטול בשבועה: **זה אומר כולה שלי**. בגמרא מפרש למאי הגמ' תרתי: **זה יכבע**. מפרש בגמרא תורה אור (דף נ.) שבועה זו למה: **שאין לו בה פחות מחציה**. בגמרא (דף ה:) מפ' למאי הלכתא כי היכי ליכתוב ליה כתף שבועה: **וזה אומר חציה שלי**. מודה הוא שהחצי של חבירו ואין הדין נותן על תליה הלכך זה האומר כולה שלי יכבע ט' כמשפט הרמטן מה שהן דנין עליו שבועין שניהם שוין לכל אחד בו פחות ממניו וטפל כל אחד מהן: **הרי שנים כנגדן כו'**. לשמועינן אחת (ו) [דלכולי] ומנהיג שניהם שוין לקנות כאחד מן השפוך: **בזמן שהן מודין**. בגמרא (דף ח.) מפרש [דבהלי] לשמועינן דהמגביה מניח לחבירו קנה חבירו: **גמ' רבותיה**. קודם שהגביהו אומה: **ברחיה קני**. מדקתני יחלוקו: **חצה כולה שלי**. בחזקה נמורה שהגביהו מחילה ואחה תפסת מידי מזכיתי בה: **ואלמר רבנלי**. בנבח קמח הגוזל ומכיל: "**ותלמה**" **דלמח לידיה משמע**. ופי' הכלי 'למח' ולא עובד טוכניס ולא ניחל לי מיעט לחמנת עובד טוכניס היכח דלא למח לידיה דישראל לא מיחייב למחרח עלה ולהחזירה לבל למח לידיה מיחייב להחזירה דלחינהו לסורה: **חצה ניחנת בעלמא נקט**. לי לא הדר חצה "כולה שלי" הוה אומר מתי "מלחתיה" דקחני חצה לשון בני חדם למח במחנחו ולא לשון המקרא והכתב בני חדם קורין לה מניחה מקנה דלית: **בעלמא דקחני מלחתיה**. בכ"מ משמע שהמוליא מניחה קנחה הוה למימר דמניחה קני לה משמע דלית לה לחלה בהגבהה שום חצה דלא קני לה חלה בהגבהה להכי משמעינן הכח ממקנה יחיה: **והא זה וזה קחני**. נבי "מלחתיה" חצה "זה חומר" וגבי "כולה שלי" קחני "זה חומר" ולי חדא הוא הכי לכבוי ליה למחני 'זה חומר מלחתיה וכולה שלי': **במקח וממכר**. קניחיה מיד פלוני ודוקא מקח וממכר הוא דלמריגן יחלוקו בבבועה דלימר למימר שניהם קנאוה ולשניהם נחלה המוכר לבבל זה חומר חני חרגיחה וזה חומר חני חרגיחה יחלוקו דוולחי חד מיניהו רמחי דוחי ותכח מוגחת עד שיכח לגיהו דמוכה

*אוחזין בטלית אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה, אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי: זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו. זה אומר כולה שלי וזה אומר חציה שלי, האומר כולה שלי ישבע שאין לו בה פחות משלשה חלקים והאומר חציה שלי ישבע שאין לו בה פחות מרביע, זה נוטל שלשה חלקים וזה נוטל רביע. *היו שנים רוכבין על גבי בהמה או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי: זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו, בזמן שהם מודים או שיש להן עדים שלקין בלא שבועה: **גמ'** למה לי למתנא "זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה, זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי" לחתא חדא? → חדא קתני: זה אומר אני מצאתיה וכולה שלי לחתא אני מצאתיה ואנא ידענא דכולה שלי'אי' תנא "אני מצאתיה" הוה אמינא מאי 'מצאתיה' ראיתיה אע"ג דלא אתאי לידיה "בראיה" לא קני "כולה שלי" דברא"ה לא קני "ומי מצית אמרת מאי 'מצאתיה' ראיתיה *והא אמר רבנאי *"ומצאתה" דקרא=דאתא לידיה משמע ומיהו תנא לישנא דעלמא נקט ומדחזי ליה אמר "אנא אשכחית" ואע"ג דלא אתאי לידיה "בראיה בעלמא קני "כולה שלי" "דבראיה בעלמא לא קני "לחאלחא "כולה שלי" ולא בעי אני מצאתיה?אי תני "כולה שלי" הוה אמינא בעלמא דקתני "מצאתיה" בראיה בעלמא קני תנא "אני מצאתיה" והדר תנא "כולה שלי" דמשמעה יתירה אשמעינן דראיה לא קני ומי מצית אמרת חדא קתני והא "זה, וזה קתני אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה אומר כולה שלי וכו' אמר רב פפאואיתימא רב שימי בר אשי ואמרי לה *כרי*רישא במציאה יסיפא במלקח וממכר, וצריכא: דאי

רלחמוה היה למח מינו שהיה טובן למכר ולכך ליט מינו לחפוי להמזיק כגון בעובדא קמייתא ו"ת וניחח לחין ספק מוליא מידי ודלי דהאומר כולה שלי יש לו בודאי חלינה והאומר חציה שלי ספק לח יש לו בה כלום כדלחמרינן בפרק החולן (יבמות דף לח.) ספק ויבש שבאו לחלוק בבבסי שבא ספק-למר לנח בר מחנח לנח ולחים לי פלגא ויבש למר למח ברח דידי ולים לך ולא מידי הוה ליה יבש ודלי וספק ספק ולחין ספק נולים מידי ודלי ו"ל דהחם יבש שהוא בנו של שבא הוי ודלי יורשו ולא יולים הספק הספק ממונו לבבל הבח לחין מבבלת מה שהוא ודלי בחלים בשטיל לו נחלים הבבי: **בראיה** בעלמא קנה. לעי"ש דקחני במחני' (לקמן דף ח:) רלה לם המליה ולמר לחבירו חנה לי דלא קנה בראיה וכן רלה לם המליה וגפל עליה (לקמן דף י.) קחני נמי דלא קני מני למדחי כיון דלמר הבה לי לו שבפל עליה גבי דעחיה דלא ניחח ליה לנקני עד שיגיע לידו: **דבראיה** בעלמא לא קני. והא דלמרי' בפרק הבית והעלייה (לקמן דף קיח: ושם) הבבח בהפקר קני הייט שבשה מעשה כל הזה כגון שגדר גדר קמן: **והא** זה וזה קחני. לימח דוקמי דפריך כי הלי גוונח ולימח דוקמי דלא פריך: [ע' חוס' ב"ב דף ח: ד"ה ח"כ]:

[מיין ה"ש] **רב שימי בר אשי** ואמרי לה *כרי*רישא במציאה יסיפא במלקח וממכר, וצריכא: דאי

הגהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה כיון וכו' למח דלכולי למח דלכולי ומנהיג: קחני. ליאל בחוך השורה"ם ד"ה חנא קחני ומסקינן למח חסרונה נמה מקומות אחרות

גליון הש"ס

חוס' ד"ה וזה כו' כחם נ"ב ד"ה ואמר וכו'. עיין לקמן דף קנו ע"ח חוס' ד"ה והא:

רבינו חננאל

שנים אוחזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וכו'. ואקש' עלה למה לי למתנא תוב זה אומר כולה שלי הלא באומרו אני מצאתיה משמע דכולה שלי היא. ופרקי הא אתא לאשמועי' דבראיה בעלמא לא קני לה למציאה. הא לא מיבעיא דהא אמר רבינא ומצאתה דאתאי לידיה משמע. (דברי רבינא בהגהל בתרא הלי אין פורסין מחיבת המוכסין ומשומה היא. ואוקימנא למתני' דישה בטציאה וסיפא דקתני זה אומר כולה שלי בקנייתא בשטרון אני קניתיה ונתתי דמיה לבעליה

דברים בבואר

יין תאנה לחאנו וכן תאנה לחאנה וכן תאנה אחר אחר הראשון אמרו ואמלטך לא תראנו להמליט

[לקמן ח.]

א א מיי' פ"ט מהלכות טוען ונטען הל' ג סמג עשין נה טוש"ע ח"מ סי' קלח סעיף ג:

ב ב מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף ב:

ג ג מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ג:

ד ד מיי' פ"ו מהלכות גזילה והנידה הל' ח סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' כמח סעיף ג:

ה ה מיי' פ"ב מהלכות מכירה הל' ד ועיין בהשגות ובמ"מ שם עשין סו טוש"ע ח"מ סי' רכב סעיף ג:

נושא/מפנה

◇ "בה" דקאמר [לקמן ראיה ד"ה]

השגות על טושו"ע

טושו"ע חושן משפט סי' ג-ו ואות ד ד"ה

נושא

ג. כיון דלא מאנה ואמר קני מהני

מפנה

△ "ואני" ה"ג ותוספות ד"ה ואני

△ תוספות ד"ה ואני

---

*דעת מהרשון על הגיליון

דף ב/ב שנים אוחזין בטלית

שניים אוחזים בטלית

במשנתנו מבואר כי שני אנשים האוחזים בשולי טלית, וכל אחד מהם טוען כי הוא מצאה ושלו היא - יחלקוה ביניהם, בשבועה. הברעת "יחלוקו" אינה נפסקת בכל מקרה בו שני אנשים טוענים לבעלות על חפץ מסוים, ולמעשה בגמרא ובפוסקים ישנם ששה מקרים שונים של תביעות ממוניות.

א. כאשר אדם טוען לבעלות על חפץ שמוחזק בידי חבירו, אין נדקקים לטענת התובע משום ש"המוציא מחבירו עליו הראיה". כל עוד אין התובע ממציא הוכחה בדורה לצדקת טענתו, נותר החפץ בידי המוחזק בו (בבא קמא מו/ב).

ב. כאשר שני אנשים ניצים על חפץ שהופקד על ידי אחד מהם בידי אדם שלישי, ואין בידי אחד הצדדים טענה או הוכחה לצדקת דבריו, משאיירים את החפץ בידי השלישי, עד שיבוא אליהו (מוכא בסנהדרין).

ג. כאשר החפץ אינו מונח בידיהם ולא בידי אחר, פוסקים "כל דאלים - גבר". כלומר: מי מהם שידו תגבר על חבירו ויצליח לאחוז בגבם, ידו על העליונה (ולדעת התוספות ד"ה "החזקה", וערין תוספות בבא בתרא לד/ב ד"ה "החזקה").

ד. כאשר לבית הדין ברור לחלוטין כי אחד הצדדים משקר, והחפץ אינו מוחזק בידי אחד הצדדים, וברור כי לעולם לא יוכל אחד מן מהתובעים להביא ראיות נוספות לצדקת טענתו, מכריעים הדיינים בנטייה לבבם, ונותנים את החפץ לאחד מן הצדדים שנראה להם כישר, הנון הדובר אמת (מחוסות צדוא, רמב"ם הלכות אישה פרק ה' הלכה ה').

ה. כאשר היחוס בין הצדדים אינו מחפת טענותיהם, אלא המקורה עצמו מעורר ספק בלב כל אדם - "דודא דמוכא", כגון: אדם שמכר פרה לחבירו והפרה המליטה, אך אין היכחה אם היא המליטה לפני המכירה והוולד שייך למוכר, או שהמליטה לאחר המכירה והוולד שייך ללוקח, נחלקו חכמים בסוגיתנו (בסוגייתנו).

ו. כאשר שניים אוחזים בטלית, וכל אחד מהם טוען כי שלו היא, מבואר במשנתנו, שיחלקו את הממון בשבועה.